

NHỚ LỜI BÁC DẠY: “PHẢI CHĂM CHỈ HỌC TẬP”

LÊ HIỂN ĐỨC*

50 năm đã trôi qua nhưng những kỷ niệm về những ngày được làm việc cạnh Bác vẫn còn nguyên trong tôi như mới ngày nào. Lời Bác dạy, những kỷ vật Bác tặng, tôi luôn nâng niu trân trọng và coi đó là những thứ quý giá, thiêng liêng nhất đời.

Tháng 3 - 1945 (sau ngày Nhật đảo chính Pháp), tôi theo anh tôi là Phạm Đức Hợp¹ tham gia cách mạng, làm liên lạc cho Việt Minh ở Phủ Thuận Thành (Bắc Ninh). Năm 1948, tôi được chuyển sang công tác ở công an Quận 5 thuộc Ty công an Hà Nội (lúc đó ở Thanh Oai, Hà Tây). Năm 1949, tôi được điều lên chiến khu Việt Bắc. Nhiệm vụ của tôi là dịch mật mã cho đồng chí Trần Hiệu - Cục trưởng Cục tin báo Trung ương và làm liên lạc, đưa công văn tài liệu sang Văn phòng Chủ tịch ở ATK. Một buổi sáng mùa Thu năm 1949, tôi nhận nhiệm vụ đi đưa công văn. Tôi men theo con đường mòn vắt ngang qua những quả đồi. Đến vọng gác, tôi trèo lên quả đồi thoải thoải có những cây cao vút. Đang chú ý nhìn một tổ chim trên cành cây cao, tôi bỗng thấy một bóng ông cụ ở phía trước đi lại. Ông cụ mặc bộ quần áo nâu, bên ngoài khoác chiếc áo ka ki, khăn quàng buông qua cổ. Lại gần hơn, tôi nhận ngay ra Bác, tôi reo lên: Bác! Bác! và chạy nhanh lại gần Bác. Bác hiền từ nhìn tôi, Bác vuốt tóc tôi rồi hỏi:

- Cháu đi đâu?

* Lê Hiến Đức là bí danh, tên thật của bà là Phạm Thị Dung Mỹ, làm cơ yếu ở Văn phòng Cục tin báo năm 1949

- Thưa Bác cháu ở bên anh Trần Hiệu (ấp Hoàng Văn Thụ) sang đưa công văn ạ.

Bác lại hỏi:

- Cháu đi từ mấy giờ sáng mà đã đến đây sớm thế?

- Thưa Bác, tan sương là cháu đi ngay ạ.

Bác khen:

- Giỏi lắm! Thế đi liên lạc có vui không?

- Dạ, vui lắm!

- Thế bên ấy có ăn cơm độn không?

- Dạ, có ạ, nhưng các anh thấy cháu bé lại là con gái nên không cho cháu ăn độn ạ (Lúc đó tôi 17 tuổi nhưng người gầy và bé lắm).

Bác dặn: Trưa nay ở đây ăn cơm rồi hãy về

Trưa hôm ấy tôi ăn một bữa cơm thật ngon miệng; cơm gạo đỏ, tôm rim, canh rau muống đung trong ống bương bỏ đôi. Các anh cùng ăn cơm cho biết rau muống là do Bác trồng.

Ít lâu sau, tôi được sang làm việc bên Bác. Hằng ngày Bác làm việc ở lán riêng. Hết giờ làm việc Bác cùng sinh hoạt chung với anh em. Vui nhất là sau giờ làm việc buổi chiều. Bác thường cùng anh em trong cơ quan đánh bóng chuyền. Bác già, tay cứng nên búng bóng yếu, “đối phương” muốn gỡ điểm, thường phát bóng vào chỗ Bác, Bác biết liền nói to:

- A, “truy tử” hả? Bác vừa nói vừa nhảy lên đỡ bóng.

Có lần đối phương phát bóng “ác” quá, Bác biết không đỡ được, liền kêu:

- Trường, Kỳ, Kháng, Chiến đâu? Cứu bóng! Mọi người cùng cười vui vẻ.

Bấy giờ theo chính sách đào tạo và bồi dưỡng cán bộ, cơ quan cử một số cán bộ trẻ ra nước ngoài học tập. Tôi cũng ở trong số đó.

Nhưng tôi không muốn đi. Biết được điều đó, Bác liền gọi đến hỏi. Tôi trả lời Bác:

- Dạ, thưa Bác, cháu muốn được công tác ạ.
- Thế cháu có muốn công tác thật tốt không?
- Có ạ.
- Có muốn phục vụ nhân dân được tốt không?
- Có ạ.
- Thế thì phải đi học. Bây giờ có điều kiện thì phải học tập. Học tập để hiểu nhiều, biết nhiều. Có hiểu nhiều, biết nhiều, mới phục vụ nhân dân tốt được.

Sau khi giảng giải và khuyên tôi đi học là cần thiết, Bác dặn:

- Đi học thì phải chịu khó, phải chăm chỉ học tập. Chưa hiểu thì phải hỏi, không được giấu dốt, đã hiểu rồi thì bảo lại cho bạn cùng hiểu.

Rồi Bác lấy cái hộp thuốc lá của Bác đưa cho tôi. Bác nói:

- Bác cho cháu cái hộp này để đựng kim chỉ, ngoài giờ học phải khâu, thùa, may, vá. Con gái phải biết làm những việc đó.

Tôi sang nước bạn học trường sư phạm. Tốt nghiệp, tôi về nước, dạy học ở Việt Bắc cho đến ngày kháng chiến chống thực dân Pháp thắng lợi, tôi trở về tiếp quản Thủ đô.

Ngày tháng qua đi rất nhanh. Những lời Bác dặn vẫn vang vọng trong tâm trí tôi. Tôi ra sức chăm chỉ học tập, dạy dỗ các em. Chiếc hộp thuốc lá Bác cho, tôi luôn nâng niu trân trọng. Vâng lời Bác dặn, tôi học may, học vá, học khâu thùa. Trong chương trình học tập của các em, tôi cố gắng sắp xếp thời gian dạy các em gái khâu vá. Tôi thường kể cho các em nghe chuyện về chiếc hộp thuốc lá Bác cho và những lời Bác dặn dò, giúp các em thêm kính yêu lãnh tụ, thêm cố gắng học tập và làm theo lời Bác dạy.

Một kỷ niệm không thể quên trong cuộc đời tôi, đó là lần thứ 4 được gặp Bác. Hôm đó vào ngày 12 - 6 - 1956, Bác đến thăm lớp đào tạo hướng dẫn viên trại hè tại Trường Chu Văn An, Hà Nội.

Lúc bấy giờ, nghe tin Bác đến thăm, cả hội trường náo nức hẳn lên. Bác sẽ đi vào đường nào đây? Ai cũng muốn Bác đi gần hàng ghế của mình. Riêng tôi thì lòng bồn chồn đến lạ! Suốt từ ngày xa Bác ở Việt Bắc đến giờ, tôi chưa được gặp lại Bác. Không biết Bác dạo này có khỏe không? Bé con trong lòng, tôi cứ thắm mong Bác đi qua chỗ mình để được thấy Bác (Hôm đó họp buổi tối, vì cháu bé mới được 3 tháng, nên tôi bế theo).

Bác đến! Cả hội trường reo lên. Bác vẫy tay chào mọi người, rồi bước lên bục nói chuyện. Nhìn thấy Bác, tôi vui sướng quá, nước mắt cứ trào ra. Bác mặc bộ quần áo kaki đã bạc trắng và vẫn đi đôi dép cao su. Bác khỏe lắm, nước da đỏ hồng, râu tóc đã bạc nhiều, nhưng vẫn ánh mắt dịu dàng và nụ cười vẫn hiền hậu, gần gũi như năm xưa. Ánh mắt, nụ cười của Bác tôi không bao giờ quên được.

Bác nói chuyện với chúng tôi rất vui, rất sôi nổi. Nói chuyện xong, Bác bước xuống bục, đi lại phía tôi, Bác hỏi:

- Cháu Đức đó à?

Tôi xúc động quá! Bao nhiêu năm rồi, bao nhiêu ngày xa cách, bao nhiêu sự việc, bao nhiêu con người... thế mà Bác còn nhớ tôi. Cổ nghẹn lại, nước mắt trào ra, mãi tôi vẫn không trả lời Bác được.

Thấy tôi bế con, Bác hỏi:

- Cháu đã đầy năm chưa?

Bấy giờ tôi mới tinh tâm trả lời Bác:

- Dạ, thưa Bác, cháu đã được 3 tháng ạ.
- Chú ấy công tác ở đâu?
- Thưa Bác nhà cháu là bộ đội ạ.

Tôi nghĩ đến những lời Bác dặn trước kia và cái hộp thuốc lá Bác cho để đựng kim chỉ. Tôi nói với Bác:

- Thưa Bác, nghe lời Bác dạy, cháu đi học sư phạm rồi về nước dạy học, cái hộp Bác cho để đựng kim chỉ, cháu vẫn còn giữ.

(Xem tiếp trang 23)

cả những doanh nghiệp lớn và một số tổng công ty kinh doanh có hiệu quả, gắn với việc phát hành cổ phiếu và tham gia niêm yết trên thị trường chứng khoán. Giá trị doanh nghiệp nhà nước được cổ phần hóa, trong đó có giá trị quyền sử dụng đất, về nguyên tắc phải do thị trường quyết định. Việc mua bán cổ phiếu phải công khai trên thị trường, khắc phục tình trạng cổ phần hóa khép kín trong nội bộ doanh nghiệp"¹⁰.

Có thể nói, NQTƯ 9 (Khóa IX) ra đời rất đúng lúc, giải quyết được khá nhiều bức xúc về đổi mới DNNN mà cuộc sống đòi hỏi. Vấn đề đặt ra là phải sớm có các biện pháp mạnh mẽ, tích cực để đưa những quyết sách đúng đắn đó vào cuộc sống. Hoạt động cấp thiết hàng đầu là phải thể chế hóa thành các văn bản pháp luật và tổ chức thực hiện nghiêm túc các văn bản đó để phát triển hệ thống DNNN, đáp ứng yêu cầu của nền kinh tế trong giai đoạn mới.

1. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị Ban chấp hành Trung ương lần thứ ba (Khóa VI)*, ST, H, 1987, tr.20

2, 3. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII*, ST, H, 1991, tr.67, 116

4, 5. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị đại biểu toàn quốc giữa nhiệm kỳ (Khóa VII)*, Lưu hành nội bộ, H, 1994, tr.37, 38

6. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, CTQG, H, 1996, tr.41

7. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban chấp hành Trung ương (Khóa VIII)*, CTQG, H, 1998, tr.69

8. ĐCS Việt Nam: *Nghị quyết Hội nghị lần thứ ba Ban chấp hành Trung ương (Khóa IX)*, CTQG, H, 2001, tr. 7

9. Số liệu của Ban đổi mới DNNN, tháng 1/2004

10. ĐCS Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ chín Ban chấp hành Trung ương (Khóa IX)*, CTQG, H, 2004, tr.80-81.

NHỚ LỜI BÁC DẠY...

(Tiếp theo trang 39)

Tôi định nói nhiều hơn, nhưng cổ cứ nghẹn lại, không thể nào nói được.

Bác hỏi:

- Thế bây giờ cháu khâu vá đã giỏi chưa?

- Dạ thưa Bác, cháu cũng thêu thùa được ạ.

- Đã là cô giáo thì không phải chỉ có mình biết, mà còn phải dạy cho học trò biết nữa.

Bác vuốt má con tôi, rồi nói tiếp:

- Vừa dạy học vừa nuôi con, như thế này là giỏi, Bác khen, nhưng phải cố gắng nhiều hơn nữa.

Mười ngày sau, Phủ Chủ tịch gửi cho tôi bức ảnh Bác đang âu yếm vuốt má con gái tôi. Đó là bức ảnh quý giá nhất của đời tôi. Hình ảnh Bác mãi mãi ở trong con tim khối óc của mẹ con tôi.

Những lời Bác dạy, những kỷ niệm không thể quên về Bác đã theo tôi suốt cuộc đời. Năm nay tôi đã 74 tuổi, những kỷ vật Bác tặng, tôi luôn giữ gìn, nâng niu trân trọng. Tôi nghĩ rằng những kỷ vật đó không phải của riêng tôi, mà nó là hiện vật sống động thể hiện tấm lòng nhân ái bao la của Bác đối với dân, với nước, với mỗi người dân bình thường như tôi.

Nhân ngày sinh nhật Bác năm nay, ngày 19 - 5 - 2004, tôi quyết trao tặng Bảo tàng Hồ Chí Minh hộp thuốc lá và bức ảnh quý giá đó, với tất cả tấm lòng thành kính và biết ơn Bác.

KIM OANH ghi

1. Phạm Đức Hợp (bí danh Lê Khởi Nghĩa) sau này là thư ký cho đồng chí Phạm Văn Đồng.